

2-2-3

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་རྒྱུ་ཅེས་གསུངས་སོ། ། གྲེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཉོན་ཅིག །

Then again Sage *Rigpai Yeshe* (*rig pa'i ye shes*) spoke, saying, "O Great Sage, listen.

Затем снова мудрец Ригпей Еше (*Rig pa'i ye shes*) изрёк: «О, великий мудрец, слушай!

འདྲ་དཔེ་སྤྲང་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི། །

The description of the physical body through similes¹ is as follows.

Вот метафорическое описание того, как устроено тело.

དབྱི་རུས་གཉིས་ནི་རྩེག་པའི་འགམ་གཞི་འདྲ། །སྐལ་ཚོགས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་བརྟེན་པ་འདྲ། །སྒོག་པ་རྩ་ནི་མཚོང་གི་
ཀ་བ་འདྲ། །བང་རུས་ལྷ་བཞི་གདུང་མ་བཀལ་བ་འདྲ། །རྩིབ་མ་ཉེར་བཞི་ལྷ་མ་འགྲེམས་ལེགས་པ་འདྲ། །རྩ་རྩ་རྩ་ནི་ལྷ་མ་
གྱི་རྩེན་མ་འདྲ། །རྩ་དང་རྩ་རྩ་དྲུག་ལྷ་མ་བཀོད་པ་འདྲ། །ཤ་དང་པགས་པ་འདག་ཞལ་བྱས་པ་འདྲ། །སྒོག་རུས་གཉིས་
ནི་མཐར་བད་བཏགས་པ་འདྲ། །སྒོག་པ་གཉིས་ནི་ལྷ་ལྷ་བས་བྱས་པ་འདྲ། །མགོ་བོ་དབྱ་རྩེ་བ་གམ་བྱས་པ་འདྲ། །དབང་པོ་
སྒོ་ལྷ་སྐར་ལྷ་གཉིད་པ་འདྲ། །ཚོད་པའི་རུས་པ་རྩ་ལྷ་བས་བཀལ་བ་འདྲ། །ཚངས་པའི་བྱ་ག་དུད་ལྷ་ལྷ་བ་འདྲ། །རྩ་བ་
གཡས་གཡོན་ལྷ་མགོ་འགྲིང་བ་འདྲ། །སྐྱ་བྱ་མཛེས་པའི་རྩ་ཉེ་ཉེ་ག་དང་འདྲ། །སྐྱ་ལོ་པོ་གྱོ་མ་གྱི་རྩ་དང་
འདྲ། །ལག་པ་གཉིས་ནི་དར་དབྱངས་བཏགས་པ་འདྲ། །

The two hip bones are like the foundation of a wall. The vertebral column is like a pile of gold coins. The main blood vessel is like a certain pillar made of agate. The sternum with its four corners is like the crossbeams of a ceiling. The twenty-four ribs are like well-laid rafters. The costal cartilage of the ribs resembles a bracket supporting the rafter. The channels (nerves and blood vessels), ligaments and tendons are like slender twigs over a rafter. The muscles and skin are like plasters. The two clavicles are like the parapet to a palace. The two scapulas are like the buttresses of the palace. The head is like a dome on a rooftop. The apertures of the five sense organs are like windows. The skull is like a covered roof. The aperture² at the crown of the head is like an opened chimney. The right and left ears are like highly raised head of the Garuda. The nose is like a show of beauty gracing the top of the roof. The tangled hair resembles the tiny male

¹ simile is a descriptive comparison between an ancient Tibetan palace and human body in an upright sitting posture with the arms dangling loosely by the sides.

² this aperture, though not physically apartment, is an important site of *rlung* and is responsible for sustaining life.

and female bricks arranged to cover the roof. The two hands are like banners hanging outside a palace.

Две тазовые кости – как фундамент стены; позвоночник – столбик золотых монет; канал жизни **согца** (*srog rtsa*) - колонна из драгоценного агата; грудина – прямоугольная несущая балка-матица; двадцать четыре ребра – хорошо уложенные балки; реберные хрящи – крепления балок; сосуды, связки и сухожилия – подшитые потолочные доски; мышцы и кожа – штукатурка и краска; две ключицы – карнизы дворца; две лопатки – как углы здания; голова – башенка на крыше; ворота пяти органов чувств – окна; череп – крыша, покрытая китайской черепицей; теменное отверстие³ – открытый дымоход; правое и левое ухо – высоко поднятые головы Гаруды; нос – шпиль, украшающий крышу; пряди волос – мужская и женская черепица; две руки – привязанные шёлковые полотнища.

བྱང་ཁོག་སྒོད་སྒྲིབ་ལྷན་སྒོད་ལྷན་པ་འདྲ། །མཚན་དྲི་དར་གྱི་ཡིལ་བ་བཀམ་པ་འདྲ། །

The upper and lower abdomens are like the upper and lower corridors, and the diaphragm is like a silk curtain drawn together.

Верхняя и нижняя часть туловища – как верхняя и нижняя галерея, а диафрагма – разделяющая их шелковая занавеска.

སྤྱིང་ནི་རྒྱལ་པོ་གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ། །སྒོ་བ་མ་ལྔ་ནང་གི་སྒོན་པོ་འདྲ། །སྒོ་བ་བྱ་ལྔ་རྒྱལ་པོའི་སྲས་དང་འདྲ། །མཚན་མཚར་གཉེས་ནི་བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་འདྲ། །མཁལ་མ་ཕྱི་སྒོན་གྲུང་པ་གདུང་འདེགས་འདྲ། །བསམ་སེ་བྱ་ནི་ལོ་གྱི་བང་མཛོད་འདྲ། །པོ་བ་གཡོས་བཅུ་བྱེད་པའི་ཁོག་མ་འདྲ། །རྒྱ་མ་ལོང་ལ་བཅུན་མོའི་གཡོག་དང་འདྲ། །མཁྲིས་པ་སྒྲོར་གྱི་རྒྱལ་བ་བཀམ་པ་འདྲ། །རྒྱང་ཕུག་རྒྱ་ཡིས་རྩ་མ་བཀང་བ་འདྲ། །འོག་སྒོ་གཉེས་ནི་ཆུ་ཁུང་བཞག་པ་འདྲ། །རྒྱང་པ་གཉེས་ནི་སྒོ་ཡི་རྟ་བབས་འདྲ། །

The heart is like a king seated on his throne, whereas the five posterior lobes of the lungs are like his internal ministers and the five anterior lobes of lungs are like his princes. The liver and spleen are like the senior and junior consorts. The kidneys are like external ministers and acts like a strongman that lifts a heavy beam to steady the house. The **བསམ་སེ་བྱ** **seminal vesicle** is like a treasury. The stomach is like a cooking pot. The colon and intestines are like attendants to the queen. The gall bladder is like a leather bag filled with spices. The urinary bladder is like an earthen pot filled with water. The two lower orifices are like fitted drains. The two legs resemble horse-tethering posts beside the entrance.

³ это отверстие, хотя и не существует анатомически, но является важным местом для циркуляции *rlung* и связано с поддержанием жизни.

Сердце – как царь, восседающий на троне; пять материнских долей⁴ лёгких – внутренние министры; пять сыновних долей⁵ легких – царские сыновья; печень и селезёнка – старшая и младшая царицы; почки – внешние министры, богатыри, поддерживающие балку; **самсеу** – сундук с драгоценностями; желудок – горшок для приготовления пищи; тонкая и толстая кишка – служанки цариц; желчный пузырь – мешочек, полный приправ; мочевой пузырь – кувшин, полный воды; два нижних отверстия – установленные водостоки; две ноги – как коновязи у ворот.

གཉམ་པའི་གནད་ནི་རྒྱལ་པོས་མངའ་བསྐྱར་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

The vulnerable parts of the body are like important envoys deployed by the king.” Thus it was said.

Уязвимые места – полномочные послы царя». Так сказано.

བདུད་རྩི་སྒྲིང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་ལྷན་གྱི་འདྲ་དཔེ་བསྟན་པའི་ལེན་རྟེ་གསུམ་པའོ། །།

This is the third chapter, on the description of the human body through similies, from the Secret Quintessential Instructions of the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra

Это третья глава «**Метафорическое** описание организма» из «Экстракта амриты — восьмичленной тантры тайных наставлений».

Перевод с тибетского на русский Анастасия Теплякова

⁴ задние части долей лёгких - **АТ**

⁵ передние части долей лёгких - **АТ**